

JÓESTÉT!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Calea Regele
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20-61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dos. No. 890-1938. Trib. Cluj, Sectia III.

Kiadótulajdonos:
„JOESTÉT!” Újságkiadóvállalat R.-T.
Felelős szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1939. DECEMBER 11.
VIII. évfolyam, 330. szám.

Hétfő

A Népszövetség még nem döntött Oroszország kizárásáról

A délamerikai latin államok elállottak a kizárási indítvány együttes megítélésétől — Uj hadieszközzel védekezik Anglia a német repülőgépmadarak ellen — Hősiesen küzdenek a finnek az orosz henger ellen

Anglia szerint az olasz fasiszta nagytanács határozata az utóbbi hetek legnagyobb politikai eseménye

(GENF.) (Dunaposta.) A szombat délután megtartott ülésről, tekintettel arra, hogy az zárt jellegű volt, egyelőre nem adtak ki hivatalos jelentést. A kiszivárgott hírek szerint azonban a délamerikai államok elállottak az Oroszország elleni kollektív fellépés tervétől. Ennek oka az volt, hogy Brazília, amely nem tagja a Népszövetségnek és a szovjet kormányt még egyáltalán nem ismeri el, huzódott az együttes fellépés gondolatától. Így valószínűleg nem kerül kollektív kizárási indítványra a sor. Ujabb értesülés szerint a szovjet kizárása ellen Wellington Koo, Kína delegátusa is tiltakozott. A Népszövetség ülését hétfőn folytatják.

A SZOVJET NEM JELENT MEG...

(GENF.) (Rador.) Carton de Wiart, Belgium képviselőjének elnöklése alatt szombaton reggel megnyílt a Népszövetség 106. ülésszaka.

Az ülésen a Szovjet képviselője nem jelent meg.

A napirend megállapítása után Wellington Koo, Kína delegátusa bejelentette, hogy nyilatkozatot fog tenni. Hozzájárult, hogy a kínai kormány felhívását ne a jelenlegi ülésszakban tárgyalják. Ezzel szemben ragaszkodott ahhoz, hogy egy későbbi ülés során nyilatkozatot tessen. A gyűlést délután folytatták, amely alkalommal napirendre került a finn kormánynak a Népszövetséghez intézett felhívása.

BOLIVIA KÉPVISELŐJE ELNÖKÖL A NÉPSZÖVETSEGI ÜLÉSSZAKON

(GENF.) (Rador.) Megbízható értesülések szerint a népszövetségi tanács elnöke minden valószínűség szerint Bolívia képviselője: Costa del Reiset fagják megválasztani.

KANADA NÉPSZÖVETSEGI KÉPVISELŐI

(OTTAWA.) (Rador.) A kanadai kormány állandó népszövetségi megbízottját: dr. Hume Wrongot és Alfréd Rive titkárt bízta meg, hogy a rendkívüli tanácsülésen képviseljék.

OLASZORSZÁG ÖRKÜDIK A BALKÁNON

(BERLIN.) (Rador.) A Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz a fasiszta nagytanács határozataival foglalkozva, megállapítja, hogy Olaszországot nem lehetett el-

távolítani Németországtól s hogy Itália ki fogja mutatni igényeit a szövetségeseikkel szemben, főleg a Földközi tengeren. A világ kényszerülve lesz — ha tetszik, ha nem — tudomásul venni ezt a nyilatkozatot és a fasiszta nagytanács csatlakozását a Németországgal való szövetséghez.

Az egész világban meg kell értenie, hogy Olaszország, amely megvette lábát a Balkánon, öröközik afelett, nehogy az az intrikák kiújuljanak.

Olaszország szava döntő

(LONDON.) (Rador.) A Times római levelezője azt írja, hogy olasz hivatalos körök nyomtatékosan hangsúlyozzák „azt a különbséget, mely a semlegesség és a hadviselésből való tartózkodás között fennáll.” A Times levelezője úgy véli, hogy ezt a helyzetet a következőképp lehet röviden összefoglalni: Pillanatnyilag Olaszország defenzív magatartást tanúsít és végső állásfoglalását még nem határozta el. Továbbra is meg fogja őrizni helyét azok között a hatalmak között, amelyeknek szava elhatározó a világpolitikai eseményekre.

A NYUGATI HARCTÉRI HELYZET

(PÁRIS.) (Rador.) A Havas magyaró jelentése a nyugati hadszíntéren

Genfi lap dicsérete II. Károly király Öfelségéről és Romániáról

(GENF.) (Rador.) A „Journal de Genève” „Képek Romániából” és a „Nemzeti Újjászülés Frontja” címen nagy cikket közöl, amelyben a következőket írja:

„Öfelsége II. Károly királynak jelentős reformtervek voltak. Vállalván a kockázatot, energikus módon olyan új alkotmánnyal ajándékozta meg az országot, amely az új körülményeknek és helyzetnek megfelelt. Magára vállalta merészen és biztos kézzel a vezetést és megvalósította első reformját: Feloszlatta a politikai pártokat. Ebben a munkájában értékes segítséget nyújtott neki Armand Calinescu, a nemes gondolkodású és igen magas erkölcsi alapon álló államférfi. Hatékonyan közreműködött az ország újjászervezésének nehéz munkájában a tiszteletreméltó ősz pátriárka, Miron Cristea is. Ilyen módon neki és a Nemzeti Újjászülés Frontjának köszönhető, hogy jelentős reformok történtek az ország életében. Új alapokra állították a közeletet megszilárdították a becsület és a tekintélytisztelet s köteleességük korrekt ellátására nevelték a köztisztviselőket. Ha ezeket a magaslatos célkitűzéseket minden román meg fogja érteni, akkor az ország nagy és boldog nemzet lakóhelyévé fog változni.”

VELEMÉNYEK A FASISZTA PÁRT HATÁROZATÁRÓL

(LONDON.) (Dunaposta.) Az angol sajtó szerint az utolsó hetek legnagyobb eseménye a fasiszta nagytanács azon határozata volt, amely szerint Olaszország minden Duna-medencei és Balkán-kérdésben illetékesnek jelenti ki magát.

(AMSZTERDAM.) (Dunaposta.) A Nieuwe Rotterdamsche Courant azt írja, hogy a fasiszta nagytanács határozata alkalmas arra, hogy az európai politikát előnyösen befolyásolja. A lap ezzel kapcsolatban rövid időn belül nagy változásokat jósol.

(BELGRÁD.) (Dunaposta.) Jugoszláv politikai körök nagy meglepődéssel fogadták a fasiszta nagytanács döntését. Ezzel kapcsolatban azt jósolják, hogy rövid időn belül Itália igen erős politikai tevékenységbe fog kezdeni.

A TITOKZATOS VÉDŐESZKÖZ

(LONDON.) (Dunaposta.) A Star meglepődéssel közli, hogy a legutóbbi német repülőgépmadarak vizsgálata alkalmával új és eddig titoktartott hadiszer kitérően bevált. Ennek az eszköznek tulajdonítják azt, hogy például Norfolknál egy német repülőgép minden látható külső sérülés nélkül a tengerbe zuhant és elsüllyedt.

teken, de sokkal messzebb, a birodalom belsejében is.”

(PÁRIS.) (Rador.) A francia vezérkar közli december 9-én reggel: „Gyalogsági és tüzérségi tevékenység a front különböző pontjain.”

(BERLIN.) (Rador.) A német hadvezetőség közli: „Nyugaton a tüzérség kevésbé élénk tevékenységet fejtett ki. A Mosel és Rajna között egy rohamosztag Merzigtól délnyugatra francia területen elpusztított egy tankot és használhatatlanná tett háromat. A légi-hadsereg nagyobb mértékben folytatta felderítő tevékenységét, főleg Nyugat és Közép-Franciaország felett. A német repülőket sikertelenséggel támadták meg a vadászgépek és légharóók. Nem voltak veszteségeink. A brit tengernagyi hivatal megerősíti a Jersey torpedórombolónak egy német tengeralattjáró által történt elcsúszását.

NÉMETORSZÁG AZ ANGOL ZÁRLAT ELLEN

(LONDON.) (Dunaposta.) Angol politikai körök véleménye szerint Németország a szigorított tengerzár életbeléptetésére válaszként aknákkal fogja teleszórni az egész angol partvidéket.

ELŐNYOMULNAK AZ OROSZOK

(MOSZKVA.) (Rador.) A Leningrád-körzetbeli vezérkar jelenti: December 3-án a Leningrád-körzetbeli csapatok minden irányban folytatják előnyomulásukat. A kedvezőtlen időjárás miatt — néhány felderítő utól eltekintve — repülőtevékenység nem volt.

A SZOVJET NEM TÁMADJA MEG SVÉDORSZÁGOT

(MOSZKVA.) (Rador.) A Tass ügynökség cáfolja, hogy az orosz csapatok dum-dum golyókat és mérges gázokat használtak volna. Teljesen hitalt az a hír, hogy Szovjet-Oroszországnak szándékában áll a hadműveleteket kiterjeszteni egészen az Atlanti óceán partjáig, oly módon, hogy bombázni fogja Svédország keleti partvidékét és az Aaland szigeteit.

FINN JELENTÉS

(HELSINKI.) (Rador.) A finn közlemény szerint Karikarijoki körül folyik a harc. A finnek kénytelenek voltak átengedni Suodisalmi falut. Az orosz repülők nagyon tevékenyek voltak. Öt napi bombázás után a szovjet csapatok partraszálltak Hogland-szigeten, amelynek lakosságát a hadműveletek elején elszállítottuk volt. A szigetörtségének sikerült áttörnie a szovjet csapatok akadályait és partraszállani a Finn-öbölben.

A SZOVJET NEM ISMERI EL A FINN KORMÁNYT

(MOSZKVA.) (Rador.) A szovjet hatóságok elutasították a svéd követség kérését, hogy bocsássák rendelkezésére a moszkvai finn követség helyiségeinek kulcsait. A szovjetek arra hivatkoztak, hogy nem ismerik el a jelenlegi finnországi kormányt.

TÁMADÁS AZ OROSZ TEN- GERI TÁMASZPONT ELLEN

(HELSINKI.) (Rador.) (Reuter.) Egy finn torpedóhajó sikerrel támadta meg a kronstadti szovjet tengeri tá-

maszpontot. Szovjetrepülők egy Vörös Kereszt mozgó kötőzöhetet bombáztak Kuvola közelében. A bombázásnak áldozatai nem voltak.

SULYOS OROSZ VERESÉG (RIGA.) (Rador.) A Stefani tudósítója szerint az oroszok felfegyverzett motorcsónakokon próbálnak csapatokat szállítani a Ladoga-tavon át, hogy a Mannerheim vonalat védő finn csapatok ellenállását megtörjék. A hadszínter ezen a részén az oroszok 2000 főnyi katonaságot összpontosítottak. A Karelia földszoroson Kiviniemi közelében, a Mannerheim vonal keleti részén az orosz csapatok súlyos vereséget szenvedtek és mintegy 10 kilométerre visszavonultak.

KÖZELHARCRA KÉSZÜLNEK (HELSINKI.) (Rador.) Petsamo közelében orosz repülőgépek bombázták az állásokat, de nem okoztak jelentősebb károkat. A szembenálló felek a jelek szerint közelharcra készülnek.

TÁMOGATJÁK FINN-ORSZÁGOT

(HELSINKI.) (Rador.) Finnország támogatására az Oslo államokban összegyűlt összegek jelentősen növekednek. Így Svédországban 3.500.000 koronát, Norvégiában 500.000 koronát és Dániában 850.000 koronát gyűjtöttek össze.

ANGOL HAJÓT SÜLYESZTET-TEK EL

(LONDON.) (Rador.) A Braosel nevű 6668 tonnás angol gőzöst, az angol partok közelében megtorpedózták. A gőzös esélyedt, személyzetének kilenc tagja a tengerbe veszett, négy súlyosan megsebesült.

A WINDHUK NÉMET GŐZÖS KALANDOS UTJA

(LONDON.) (Rador.) A Windhuk német gőzös, amely november 20-án hirtelen eltávozott a Lobi-öbölből, december 7-én a braziliai Santosba érkezett japán lobogó alatt. Mielőtt azonban kikötött volna, a Windhuk ismét felvonta a német zászlót. A hajón még látható a „Santos Maru” név, amelyre átkeresztelték. Fedélzetén 31 utas és 5000 tonna áru volt. A legénység szerint a hajó rövidesen Hamburgba indul.

NÉMET GŐZÖST FOGOTT EL AZ ANGOL HADIHAJÓ

(LONDON.) (Rador.) A Henning Oidendorff 3648 tonnás német gőzöst egy angol hadihajó elfogta és angol kikötőbe kísérte. Ez a 19. elfogott német hajó, amihez hozzá kell adni másik 17-et. Ezeket saját legénységük sülyesztette el, nehogy angol kézre jussanak.

EDDIG 40 NÉMET BUVÁRHAJÓ SEMMISÜLT MEG

(LONDON.) (Rador.) Az utolsó hét folyamán négy német tengeralattjárót sülyesztettek el. Nem hivatalos becslés szerint a háború kezdete óta legalább 40 német buvárhajót sülyesztettek el. Németország az ellenségeskedések kitörésekor 60 tengeralattjáró fellett rendelkezett.

MEGKEZDIK-E A JAPÁN-OROSZ TÁRGYALÁSOKAT?

(TOKIO.) (Rador.) Annak eshetőségét illetően, hogy japán-orosz megemlékezési egyezményt kössenek, megoszlanak a vélemények. Feltételek szerint előbb számos gazdasági természetű feltételt kell teljesíteni. Esetleg januárban megkezdik a kereskedelmi tárgyalásokat.

MI TÖRTÉNT A JAPÁN HAJÓVAL?

(TOKIO.) (Rador.) Hivatalos körök nagyon aggodnak az Azama Maruk japán óriás-személyszállító gőzös sorsa iránt, amely pénteken reggel a skót partok közelében segélyjeleket adott le. A hajó Rotterdamból indult Japán felé, az amerikai vizeken keresztül.

A TENGERI AKNAK SORSA

(KOPPENHÁGA.) (Rador.) A DNB közli, hogy a dán tengerészetiügyi minisztérium bejelentette, miszerint a Stagerák-szorosban 20, minden valószínűség szerint láncraírók elszabadult aknákat látta a halászhajók. Bejelenti a minisztérium közleménye azt is, hogy a háború kezdete óta az aknaszedő hajók 66 aknát semmisített meg. Mint-hogy a német aknák olyan készülékkel

felszereltek, amelyek a láncról való elszakadás pillanatában megakadályozzák az elszabadult akna esetleges felrobbanását — mondja a DNB ügynökség jelentése — minden valószínűség szerint angol aknákról lehet szó.

ANGLIÁBAN BEHÍVTA A HARMADIK KOROSZTÁLYT

(LONDON.) (Rador.) A Havas nagy jelentőséget tulajdonít annak a ténynek, hogy az angol sorozási irodákban szeptember óta 250.000 huszonkét és huszonhét év közötti fiatalember jelentkezett katonai szolgálatra. A kötelező katonai szolgálat bevezetése óta a harmadik tartalékos korosztályt hívták be.

BOLDOG ORSZÁGOK

(TALLIN.) (Rador.) A balti államok külügyminiszterei pénteki értekezletükön egyhangúlag megállapították, hogy a semlegeség betartásának következtében elkerülték a háborúba való sodródásukat.

SZÁZEZER DOLLÁR A LITVÁNIAI ZSIDÓK SEGÉLYEZÉSÉRE

(KAUNAS.) (Rador.) Az Egyesült Államokban letelepedett litván zsidók szövetsége elhatározta, hogy 100 000 dollárt gyűjt össze a litvániai menekült zsidók számára — jelenti a Havas.

Hollandia nem fogadja el a népszövetségi tanácsnokságot

(HÁGA.) (Rador.) A holland kormány sajtóirodája közli a következőket: A holland kormány elhatározta, hogy nem fogadja el megbízottja részére a Népszövetség tanácsában megüresedett helyet. A határozatot azzal indokolta, hogy a jelenlegi helyzetben nem időszerű Hollandia számára az, hogy képviselője legyen abban a népszövetségi tanácsban, amelyben Skandináv államoknak nincs képviselője. Holland kormánykörök véleménye szerint a Népszövetség jelenlegi összetételében nem rendelkezik azzal a tekintéllyel, amely szükséges volna a jogtalan támadó ellen kibovított fellépést alkalmazhasson.

MAGYAR LAPVÉLEMÉNY A RÓMAI HATÁROZATRÓL

(BUDAPEST.) (Rador.) Az Új Nemzedék méltatja az olasz fasiszta nagytanács határozatának jelentőségét, különösen azt a részt, amelyben

A NÉMET-SVÉD KERESKEDELMI TÁRGYALÁSOK

(STOCKHOLM.) (Rador-DNB.) A november 14-én félbeszakított német-svéd kereskedelmi tárgyalásokat a jövő héten Berlinben folytatják.

A SZÖVETSÉGESEK TÖBB, MINT EGYMILLIÁRD DOLLÁRÉRT VÁSÁROLNAK AMERIKÁBAN

(LONDON.) (Rador.) A Daily Express azt írja, hogy a szövetségesek által az Amerikában letétbe helyezett összegek meghaladják az 1.089.000.000 dollárt, amerikai államkötvényekben és készpénzben. Ezt az összeget a szövetségesek arra fogják felhasználni, hogy az amerikai piacon végzett vásárlásaik ellenértékét kiegyenlítsék.

MACEK DR. A KÖZÉPEURÓPAI GAZDASÁGI BLOKK MELLETT

(ZÁGRÁB.) (Havas.) Macek dr. a sajtó munkatársai előtt kijelentette, hogy minden igyekezetével azon dolgozik, hogy elősegítse a középeurópai gazdasági tömörülést, mert ez lenne az alapja a lelki kiengesztelésnek és az általános békének Európának ennek a részén.

hangsúlyozzák, hogy Olaszország közvetlenül érdekelt a délkeleteurópai kérdésekben. A lap szerint ezt a határozatot a Szovjetunióknak is meg kell értenie.

A FINN ÉS AZ OROSZ TAKTIKA KÜLÖMBSEGE

(HELSINKI.) (Rador-Sefani.) A Kemijervitől északnyugatra lévő tavak vidékén a finnek egészen a határig szorítottak jelentékeny szovjet erőket. A finn felderítő repülőgépek Leningrág és Kronstadt fölött keringtek. A finn légvédelem ütegekkel lelőttek három orosz bombavetőt, amelyek Ladoga-tóba estek.

A Stefani másik jelentése szerint a finn fronton harcoló orosz csapatok nagy nehézségekkel találják szembe magukat, főleg a terepviszonyok miatt. A finnek különleges taktikát alkalmaznak. Minden századuk saját számlájára tevékenykedik és tudja, mit kell tennie. Ezalatt az oroszok nem ismernek más taktikát, mint a tömeges rohamot, amelyben a finn gépfegyverek leartadják őket.

Visszavert német légitámadás

(LONDON.) (Dunaposta.) Német repülőgépek tegnap támadást kíséreltek meg Skócia keleti partjai ellen. A támadást 9 német gép hajtotta végre. Az angol gépek szembeszálltak az ellenséges repülőekkel, akiket visszavetettek. Megfigyelés szerint öt német gépet találat ért.

NÉMET VÉLEMÉNY AZ ÉSZAKI ÁLLAMOKRÓL

(BERLIN.) (Rador.) A finn-orosz viszály kapcsolatban főleg az angolok Németországra igyekeztek háritani a felelősséget. Ilyen inszINUÁCIÓRA válaszolva, a DNB ügynökség szükségesnek tartja az északi államokkal való viszonyának közelebből való tanulmányozását. Ezek az államok megkülönböztetett rokonszenvek örvendtek Németországban, ami az utolsó 20 évben egyre inkább egyoldalúvá vált Németország mindenkor barátja volt Északnak és hű maradt ehhez az elvhez. A világháború végén a tehetetlen ségre kárhóztatott Németország, ha nem is tevékeny segítségre, de legalább erkölcsi támogatásra számított az északiak részéről. Azonban ennek ellenkezője történt. Egyik északi állam sem tiltakozott a német néppel tett nagy igazságtalanság ellen, hanem hűek maradtak a Népszövetséghez és a Németország elnyomását célzó rendszerhez. Résztvettek az Olaszország ellen alkalmazott megtorló intézkedésekben és hevesen bírálták a nemzeti szocialista rendszert. Ezért

nem szabad rokonszenvhány miatt panaszkodni ott, ahol ők nem nyilvánították azt. Németországot éveken át hideg és szenvtelen közömbösséggel, sőt gyakran nyílt ellenségeskedéssel kezelték. A Harmadik Birodalom kint barátai mellett és segíti azokat, akik segítik őt. Németországnak nincsen semmi kifogása Finnországgal szemben, sőt ellenkezőleg, de az északi népek, reméljük, ahelyett, hogy az angol inszINUÁCIÓRA fűlelnének, amint azt az utóbbi időben tették, inkább igényt fognak tartani Németország barátságára.

ANGOL REPÜLŐ ÉS NÉMET BUVÁRNASZÁD PÁRBAJA

(LONDON.) (Dunaposta.) Az angol partok közelében egy angol partvédő repülőgép német buvárhajót látott felbukkanni. Az angol repülőgép azonnal támadásra indult és több bombát dobott le a német buvárhajóra. Az egyik találat után a buvárhajó súlyodni kezdett, majd a másik bombatalálat után eltűnt a víz alatt. Rövid idő múlva olaj foltok és légbuborékok jelentek meg a tenger vizének felszínén jelölve annak, hogy a buvárhajó megsemmisült.

A SZOVJETET EGÉSZ SKANDINÁVIA ÉRDEKLI

(PÁRIS.) Párisi jólinformált körökben úgy vélik, hogy a finn hadjárat egész Skandináviát érinti és emlékeztetnek arra, hogy éppen ezért jöttek össze

a finn-orosz feszültség elején a négy skandináv ország fejei.

Rámutatnak arra, hogy ez a hadjárat a szovjethadsereg első próbatétele. Az orosz hadsereg főcélja valószínűleg a finn gócpontok elleni támadás, azaz a Balti-tenger felé eső rész elfoglalása. A Szovjet érdeklődése főleg Finnország északi részének szől, ahol a közelmúltban értékes ércbányákat fedeztek fel. Ezenkívül a finn-orosz háború megnyitja az oroszok útját a svéd vasbányák felé.

Drákol törvény Németországban

(BERLIN.) (Dunaposta.) A német hivatalos lap közli az e hó 5-én életbe lépett új törvényt, amely szerint halálal büntetik mindazokat az erőszakos cselekményeket, amelyeket vágó, szuró és lövő-szerszámokkal követnek el. Halálbüntetés jár akkor is, ha a menekülő tettes üldözői ellen fegyvert használ. A rendelet általában kimondja, hogy a büntetés lehetőleg olyan mérvű lesz, amint a tettes áldozatával szemben elkövetett.

— A kolozsvári Vörös Kereszt Egyesület felhívása. A kolozsvári Vöröskereszt Egyesület a karácsonyi szent ünnepek alkalmával a katonai kórházban ápolt, valamint a zónában levő katonák részére is meleg ruhaneműt, salát, harisnyát, mellényt, érmelegítőt, zsebkendőt, valamint élelmiszereket, kétszersültet, csokoládét, cigarettát és dohányt oszt szét. A Vöröskereszt Egyesület vezetősége ehhez a mozgalmához kéri a nagyközönség támogatását, hogy minél nagyobb számban tudjon szerezni a szükséges tárgyakat azok között, akik a háza védelmében köteleességüket teljesítik és akiknek részére a szeretet ünnepén lelki örömet akar szerezni a Vöröskereszt Egyesület. Az egyesület vezetősége reméli, hogy felhívása meleg visszhangra talál a közönség körében és mindenki tehetségéhez mérten vesz részt az adakozásban. Az adományokat a Vöröskereszt Egyesület kolozsvári fiókjához, Memorandulul-ucca 21. szám alá, december 18-ig kell eljuttatni.

— Ma délelőtt nyílik meg az Ortopéd-kórházban a rokkant gyermekek kézimunkáinak kiállítása. A kolozsvári Ortopéd-kórházban ma, december hó 10-én, vasárnap délelőtt 11 órakor nyitják meg a rokkant gyermekek kézimunka kiállítását. A bejárat a kórháznak V. Goldis-ucca 17-b. szám alatt levő épülete Negruzzi-uccai bejárata felől van. A kiállítás iránt, amely egyben jótékonycélú is szolgál, nagy az érdeklődés. A saakszerű kiállítást dr. Al. Radulescu, a világhírű sebészprofesszor, az Ortopéd-kórház igazgató-főorvosának irányítása mellett szervezték meg.

— Személyi változások a bukaresti rendőrprefekturán. Bukarestből jelenti a Rador: A fővárosi rendőrprefektúra vezetésében nagyszabású személyi változások állottak be. Lemondott Cuzin kvesztor az idegenellenőrző hivatal vezetője, Ranova kvesztor az erkölcsrendészeti ügyosztály vezetője, Ralea rendőrségi felügyelő, a soffőriskola főnöke és Dobrica, az erkölcsrendészeti ügyosztály detektívje. A lemondásokat elfogadták. Az egyes ügyosztályok vezetésével Smeu Gheorghet és Vintil Jonescu felügyelőt bízták meg és új beosztást kapott Parisianu rendőrségi felügyelő is. A kisebb tisztviselők körében is több személyi változás történt.

— Megsértette a rendőrt. Óriás közbotrány játszódtott le tegnap este 6 és 10 óra között az Unirii-téren. Pantea Simion szászfenesi lakos szóváltásba keveredett az egyik forgalmi rendőrrel, akit megsértett. Pantea, amikor a rendőr igazolásra szólította fel, ezt megtagadta és még súlyosabban megsértette a rendőrt. Eközben a veszekedők körül nagy csődület támadt. Pantea elállították a rendőrségre, ahol megindították ellene az eljárást.

—o—

December 12

Zenekonzervatórium

Unnapi hangversenye

B. Sándor Erzsi • Dr. Székelyhidy Ferenc • Zsembery Elvira

közreműködésével

Apróhirdetések

APRÓHÍRDETESI ARÁINK: Szavazóként 2 lej, vastagabb betűkkel 3 és 4 lej, első szó 3 lej. Állást keresőknek első szó 2 lej, többi 1 lej. Jelzés és címmelküli hirdetések kezelési díja 5 lej. Csak portóztott jelzésű leveleket továbbítunk és csak válaszbélyeggel ellátott levelekre válaszolunk. Apróhirdetéseket csak a közlési díj előzetes lefizetése mellett veszünk fel. Támpéldányt nem adunk. Hivatalos óra reggel 8-tól este 7-ig. Hirdetéseket aznapi megjelenésre csak délelőtti 10 óráig veszünk fel.

ADÁS-VÉTEL

100 férfi télikabátzövet minden elfogadható árban, valamint férfiruhamárkák, kötöttáruk, vásznak, damaszkok, fehérneműk. Str. Stroescu 3., udvarban. Urania mozi háttárgy. (3083)

OLCSÓ TŰZIFA • PERIS

eladja Státus erdőben termelt prima száraz hasábos fát. Egy öl 980 lej. Ugyanez 1000 kgr. vágva 690 lej telepen átvéve. Str. Gării 19-a. (6857)

ÓCSKARUHÁKÉRT a legtöbbet fizetnek Grünfeld, P. Unirii 18. (8677)

BIZTOS megjelölést nyújtó, jól bevezetett fűszerüzlet italmérőssel január 1-re lépés nélkül átadó. Cím a kiadóban. (8792)

ELADÓ teherautó (Opel-Blitz) jó állapotban. Str. Fântânelei 81. (8199)

SIRUHA és viharokabát kifogástalan állapotban magas alakra eladó. Cím a kiadóban. (8804)

GYERMEK sportkocsi olcsón eladó. Str. Otuz 14. (8823)

SCHIMBAS 16 eladó. Str. Aventuriosă 42. szám. (8827)

EGY karambol billárd asztal, 15 lóerős villanymotor, szobai vaskályha eladó. Str. Aron 24. (8899)

ELADÓ 3 és fél hold gyümölcsös. Str. Aron 28. (8706)

HENTESGÉPEK, teljes garnitúra, olcsón eladó Szigethynél, Cal. Traian 76. szám. (8890)

HAZI vágásra alkalmas prima zsírszeresek kaphatók Szigethynél, Cal. Traian 76. szám. (8891)

VESZÉK szódás üvegeket. Címeiket a kiadóra kérek „Szódásüveg” jellegre. (8897)

JO állapotban levő könnyű féderes kocsi eladó. Megtekinthető „Ursus” sörgyárban, Cal. Motilor 4. (8893)

VESZÉK mindenemű dísz tárgyakat, férfi ruhákat és más ruhaneműket. Diszkrét üzlet, Str. Vlăduța 2. szám. (8889)

INGATLAN

ELADÓ ház 45.000 lejért, fele havi részletfizetésre. Cal. Regele Carol 132. (8807)

SÜRGŐSEN eladó ház adóssággal. Cal. Regele Carol II. 132. (8808)

BIZTOS PÉNZMEGTAKARITÁS

Ha szövet, vászon, damaszt, dftin, de-jalin és más textil áru szükségletét nálam szerzi be. Cal. Reg. Ferdinand 75., udvarban. Apart. 2.

ÁLLAST KERES

MESTERKÖNYVVEL gépész állást keres bármilyen üzemhez, vállalat motorok, gézgépek, kazánok javítását és szerelését bármely vidéken. Katonamentes. Kokos. Str. Pelagia Rosu 33., Cluj. (8726)

ÁLLAST KAPHAT

KERESEK lehetőleg négy középiskolát végzett fiút kelmefestő tanulónak Czikn. Str. Gen. Poetas 5. (8269)

KERESTETIK azonnali belépésre ügyes bejáró főzőnő. Str. Duca 3., II. em. 5. Schwarz. (3097)

FIATAL esztendőgyos vagy géplakatos segéd gépkocsinak keresetlik. Goldstein malom. állatvásártér. (8824)

SZAKÁCSNŐT keresek 15-ére. Cím a kiadóban. (8817)

MUNKÁSLÁNYT, aki a nikkelezésben jártas, felveszek. Str. Regina Maria 24., udvarban. (8900)

INTELLIGENTES perfekt rumánisch-deutsches Kiderfräulein mit guten Referenzen zu 7 jährigen Schuljungen gesucht. Dr. Wollheimer, Str. Regina Maria 34. (8895)

A hadsereg felszerelése érdekében

A hadsereg fentartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen hadfelszerelési kötvényeket. Naponként délelőtti 9—fél 2 óra között és délután 4—7 óra között az összes nagyobb bankoknál s a pénzügyigazgatóságon lehet kötvényeket jegyezni, ahol rendelkezésére állanak a szükséges nyomtatványok.

Ez a legelőnyösebb államkölcson, amely 4.5 százalékos kamatjövödelmet hoz. Aláírni lehet 5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden 1000 lejes kötvény után 200 lej), három, vagy öt év után pedig a lejegyzett összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva fizetésre kerülő ötdrédsszel s a lejáró szelvény nyel bármilyen állami, tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Akinek a lejárt előtt szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti Banknál, amely azonnal kifizeti az érték hetven százalékat. A kötvény ettől függetlenül tovább kamatozik.

Minden hazaszerető román polgár azonnal ilyen kötvényekbe fekteti minden nélkülözhető pénzét.

Kolozs megye prefektusa
MANOLE ENESCU ezredes.

Kik részesülnek adózási közkegyelemben?

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) A Hivatalos Lap 269. számában 1939. november 20-án megjelent az adóamnestiára vonatkozó törvény, amely szerint mindazok, akik 1939. december hó 31-ig bejelentik az illetékes pénzügyi szerveknek azokat az adó alá eső, de eddig be nem jelentett, vagy az adó alól részben kivont jövedelmüket és akik az így kirótt adót befizetik nemcsak, hogy nem kötelesek a törvényes büntetéseket kifizetni az elhallgatás, vagy eltitkolás miatt, hanem az egyszerűsített adóból a kifizetésekor még 7 százalékos engedményben részesülnek. A részvényszeresek ezt a bejelentést 1940. március 31-ig be kell tenniük a megnevezett törvény értelmében nem jelentik be ezen időn belül a törvény nem ismerése miatt, elhallgatott, vagy eltitkolt adó, vagy illetmények alá eső jövedelmüket, 1940. január hó 1-től kezdve a törvényben írt rendes adóhírságokon felül a bírság további 10 százalékat kötelesek a nemzetvédelmi alap javára lefizetni.

Az amnesztizálótörvény vonatkozik a földadóra, házadóra, tőkekamatadóra, alkalmi jövedelmek adójára, kereskedelmi adóra, fizetés utáni adóra, az összes bélyegilletékekre, a hagyatéki illetékekre, az illetéki egyenértékekre, a forgalmi adóra, az autódóra és a fogyasztási adóra.

Az idézett törvény intézkedései alapján tehát minden joghátrány nélkül pótolni lehet azokat a mulasztásokat, amelyeket legnagyobb részben a törvény nem ismerése következtében az adófizetők elkövettek, később pedig a mulasztást nem merték pótolni a bírságoktól való félelmükben. Különösképpen felhívjuk a figyelmét mindazoknak, akiknek bármilyen illetéketlen szer-

ződés van birtokukban, továbbá, akik valamely szerződésben nem a teljes összeget vezették be, azoknak a gazdáknak és más munkaadóknak, akik alkalmazottjaik fizetése után elmulasztották leróni a minden esetben kötelező fizetési adót, azoknak a kereskedőknek és iparosoknak, akik a forgalmi, vagy fogyasztási adót, vagy annak bármely részét elmulasztották leróni, hogy a törvény kivételes kedvezményét kellő időben vegyék igénybe. A gazdák közül pedig sokan nem tudják, hogy a napszámosokat kivéve minden alkalmazottjuk után „fizetési adót” kell leróni.

Adót kell fizetni az összes gazdaszettek, cselédek, juhászok, stb. gazdasági alkalmazottak fizetése után.

Helyesen cselekedzenek tehát az érdekeltek gazdák, ha az illetékes adóhivatalnál jelentkeznek bővebb felvilágosításért. Az adóalapokat a könyvkereskedésekben kapható könyvecskékkal kell bejelenteni. Több vármegyében megkezdtek már a fizetési adó büntetéses kiróását, mely ezután elkerülhető. A törvényt az Erdélyi Gazda Jogi Mellékletének legújabb száma egész terjedelmében közli.

— Ingatlant vásárol Kolozsváron a román kat. püspökség. A román kat. püspökség tárgyalásokat folytat a Moldovei-ucca 4. számú Berchtold Gusztáv tulajdonát képező ingatlan megvételére. Ezzel kapcsolatban említjük meg, hogy Galiszter László Gräfinlor 14. számú ingatlanának 1560 négyszögöl kiterjedésű részét a román kat. ösztöndíjalap megvásárolta 340.000 lejért. Az ingatlant iskolakertnek fogják felhasználni.

JÓL berendezett fényképező üzlethez társat keresek. Foto Modern, Cal. Regele Ferdinand 108. (8894)

KIADÓ LAKÁS

KIADÓ 2 parkettes szoba, fürdő- és előszobával. Str. Avram Iancu 7. (8782)

BELVÁROSBAN garázs kiadó, esetleg raktárhelyiségnek is. Str. Gherescu 4. (3102)

EGY szoba, konyha és egy üzlet kiadó. Str. Avram Iancu 26. (8896)

Orvoskisasszony

(Bemutató a Magyar Színházban.)

Hoare Patricia amerikai író világhíres darabja tulajdonképpen életkép. A kórház keresztnetszetét adja, amelynek főjítő légkörében megjelennek a kórtemreket jellegzetes alakjai: az orvosprofesszor, orvosok, orvosnők, doktorandusok, ápolónők és betegek színes sokasága. A téma igen hálás az író számára, mert önként adódik a darab cselekménye, a drámai mag, sőt humorért sem kell a szomszédokba szaladnia. Ezek az adottságok köztve egy kis szerelemmel, — kész a jó darab.

A színház Kádár Imre rendezésében, gondos kiállításban mutatta be az amerikai író darabját. Az előadás az első képek vonatottsága és eseménytelensége után gördülékeny, helyenként hibátlan.

A címszerepben Fényes Alice excellált. Nagyszerűen megrajzolta a hivatásának élő, de egyben szerelmes orvoskisasszonyt. Megérdemelt nagy sikere volt. Nagy István az orvos szerepében egyik legjobb alakítását nyújtotta. Tóth Elek orvosprofesszora hamisítatlan művészi munka. Páll Magda természetes bájjal megformált orvosnője értékes teljesítmény. Haáz Jolly az ápolónő szerepében fejlődéséről tett bizonyítást. Jó rendező kezében elsőrendű színésznő válhatik belőle. Ki kell emelni Kovács Kató, élményt jelentő drámai alakítását. Ez a kisleány nehéz szerepében ösztönös színészi képességeket igazolt. Lantos Béla értékes színészi teljesítményt végzett. A kis Járny Teri aranyos teremtés. A többi szereplők: a jóhumorú Csóka József, Szendrői Mihály, Borovszky Oszkár, Fülöp Sándor, Czoppán Flóri, Benes Ilona, az egyre fejlődő Faludy Márta, Perényi János, Bodó György stílusosan illeszkedtek be a együttesbe. Rajnay Sándor és Szentés Ferenc töltek szerepükben.

A közönség a tegnapi bemutató nagy tetszéssel fogadta az amerikai újdonságot, amely előreláthatólag sokáig műsordarabja lesz a színháznak. (galó.)

Mindentelre

REKLÁM
NAPTÁR

legolcsóbb beszerzési helye

ORIENT-naptár-vállalat, Cluj
strad Iulia Maniu No. 8.

Reuter jelenti:

(LONDON.) Chamberlain miniszterelnök fogadta a fővárosi tanács küldöttségét és megköszönte azt az áldozatkészséget, amellyel a londoni városi tanács a légvédelem megszervezési költségeihez hozzájárult.

(BIRMINGHAM.) Birminghamban tegnap két helyen támadt tűz, amelyet minden esetben gyújtogatás okozott. A hatóságok az ir extrémistákat gyanúsítják a merényletek elkövetésével.

(PÁRIS.) A kormány rendeltetése felémelték a villanyáramszolgáltatás egységárait. A befolyó különbözetet új vízművek építésének költségeire fordítják.

(BERLIN.) Az ujonnan megépítendő „Donau” csatorna munkálatait tegnap megkezdtek. Az első csákányvágást Rudolf Hess, a Führer helyettese tette meg.

(MOSZKVA.) Kókinen moszkvai finn követ elutasításra bucsztatására megjelentek az állomáson. az angol, francia, olasz, norvég, svéd, magyar, belga, japán és török követek.

(BRÜSSZEL.) A belga hatóságok elfogtak egy angol katonát aki állítólag tévedésből átlépte a francia határt.

(BERLIN.) A német átköltöztető bizottság 307 tagja különvonaton megérkezett Luckba.

(BERLIN.) A német kormány elhatározta, hogy az átköltöztetési akció megőrkítésére muzeumot állít fel, amelyben összegyűjti azokat az írásbeli adatokat, amelyeket az átköltözők levelei szolgáltatnak. E célból felhívják a lakosságot, hogy az ilyen leveleket szolgáltatásuk be a kormánynak.

Jestedzés

Budapesti ülésezik a Közép-európai Kupa-bizottság. Budapesti jelentik: A Közép-európai Kupa-bizottság legközelebbi ülését december 12—13—14. napjain Budapesten tartja. A háromnapos tanácskozáson a magyar tanácstagokon kívül részt vesznek a román, olasz, jugoszláv, német és cseh-morva protektorátus képviselői is. A tanácskozások keretében eldöntik a Délkelet-európai Kupa kérdését is. Valószínű, hogy a tavasz folyamán meginduló Délkelet-európai Kupa-küzdelmekben Olaszország is részt vesz.

Magyar, jugoszláv és szlovák versenyzők Románia asztali tenisz bajnokságain. Bukarestből jelentik: Románia asztali tenisz bajnokságait január 5—6—7. napjain rendezik meg Bukarestben. A bajnoki versenyekre a román asztali tenisz-szövetség meghívta a legjobb magyar, jugoszláv és szlovák versenyzőket is és így a bajnokságot folyó küzdelem igen színvonalas sportot ígér.

ÉRVÉNYTELENEK A JÁTEKOSIGAZOLÁSOK. Bukarestből jelentik: A labdarúgószövetség nagyfontosságú reformkeresztülvitelét kezdte meg a romániai futballéletben. Új játékosigazolási szabályzatot dolgozott ki és ezzel egyidejűleg értesítette az összes alkerületet, hogy közöljék az egyesületekkel, hogy a játékosigazolások hatályukat veszítették. Az új játékosigazolási szabályzat december 15-én lép életbe és ennek rendelkezései alapján igazolják le a jövőben a futball-játékosokat.

Kéményseprők
újévi naptáraikat legolcsóbban beszerezik:
ORIENT-NAPTÁRVÁLLALAT, CLUJ
strada Iuliu Maniu No. 8.

Jéke - sport

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A kerület vezetősége értesíti az összes csapatok elnökségét, hogy a Főszövetség ezévi „Sportalmánachja” megérkezett és az darabonként 40 lejes áron a szövetség irodájában kapható. Az almanach beszerzése a Főszövetség szigorú rendelkezése szerint minden csoportra kötelező, amit ezután hozunk a vezetőségek tudomására. Az év-könyvben bennfoglaltatnak az összes szabályok, rendeletek és kimutatások Románia sportéletének minden ágából.

A Sport TT vasárnap esténként a Kovács-pályán játszik (Str. Cogălniceanu 7.).

A Hercules TT minden kedden tartja gyakorló estélyeit a Kovács-pályán.

A Vasas TT december 1-től kezdve a Szabó-pályán játszik szerda esténként. (Str. G. Lazar 33. szám). Megkereséseket a fenti címre kér.

Rádió

HÉTFŐ, december 11.

Bucuresti. 7: Reggeli műsor. 12: Pontos időjelzés, vízállásjelentés. 12:10: Giurgiu zenekar. 13:30: Lemezek. 14: Hírek. 19:17: Dumitru énekesnő hangversenye. 19:35: San Marina Take énekel. 19:50: Hírek. 20: könnyű zene. 20:45: Hírek. 21: Berlioz: Faust elkárhozása, lemezek. A szünetben hírek, majd hírek magyar nyelven, utána könnyű zene.

Budapest I. 7:45: Torna, hanglemezek, éternd. 11: Hírek. 11:20: Felolvasások. — 13:10: Operettrészletek. 13:40: Hírek. — 13:55: Hegedű. 14:30: Cigányzene. 15:30: Hírek. 17:15: Diákfelőrá. 17:45: Hírek. — 18:15: Előadás. 18:45: Katonazene. 19:50: Előadás. 20:15: Hírek. 20:25: Cimbalomzene. 20:45: Sik Sándor versek. 21: Hanglemezek. 21:15: Zenés egyveleg. 21:45: Előadás. 22:10: Gordonka. 22:40: Hírek. — 23:15: Szalonzene. 24:25: Hanglemezek. — 1:05: Hírek.

RIO MOZGÓ: Ma. 3. 6 és 9 órákor: Szenzációs dupla műsor. I. D/singisz khán sereleke. Izgalmas kalanddráma. Főszerepben: Peter Lorre. II. Anna-Marie, nagy repülő film. Főszerepben: Anna Bella és Jean Murat. III. Híradó. Következő műsorunk: Paris Melody és titokzatos gyilkosság.

„Hallgass te Tarnoveanu Vasile” — kiáltotta a géplakatos felé haragosa

Bűnvádi feljelentés lett a súlyos becsületsértés következménye

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Érdekes panaszt tett tegnap délután a III. kerületi rendőrségen Bot Constantin, a Paulian telep 49. szám alatt lakó géplakatos, aki elpanaszolta, hogy Heghies Augustin nevű papfalvi lakos, haragosa, akivel a baromvásártéren valami tartozásból kifolyólag összeshóllakozott — a szóváltás hevében a Gruia-uccai rablógyilkos címével illette.

— Te Tarnoveanu Vasile! — kiáltotta haragosa — több járókelő fülhallatára az iparossegéd.

Az ügyeletes rendőrtiszt utasította a panaszt, hogy sérelmével forduljon a központi rendőrségen szolgálatot teljesítő rendőrtiszthez, aki illetékes a szokatlan becsületsértési ügyben eljárni.

Az eset hasonlatos a Szatmáron több, mint 12 évvel ezelőtt lefolyt törvényszéki tárgyalás anyagához. Még élénk emlékezetében van mindenkinek az a többrendbeli szörnyű rablógyil-

kosság, melynek elkövetéséért Reinitz Jakab volt szatmári kereskedő életfogytiglani elzárásra ítélték és aki a nagyenyedi fogházban meghalt. Az ő bűnyüének egyik mellékhatása volt az a per, amelyet a szatmári törvényszéken tárgyaltak le. Nagykárolyi kereskedő volt a panaszos, aki bűnvádi feljelentést tett egyik szomszédja ellen, aki a veszekedés hevében a következőket kiáltotta feléje:

— Hallgasson, maga Reinitz!

A törvényszék annak idején 10 napi fogházra és 2000 lej pénzbüntetésre ítélte a kereskedő megsértőjét. Jogász körökben most nagy érdeklődéssel várják a Bot Constantin részéről tett feljelentés további fejleményeit, amelynek során eldől, hogy a kolozsvári törvényszék is súlyos becsületsértésnek minősíti-e azt, ha a haragos felek egyike a Gruia-uccai rablógyilkos Tarnoveanu Vasile nevével illeti a másikat?

Bizonytalan időre elmarad a világítástkorlátozó rendelet végrehajtása

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Kolozsvár polgármesteri hivatalának MONT osztálya 1535—1939. szám alatt hirdetményt bocsátott ki, amelyben közli, hogy a folyó évi november 30-án kelt 1480. számú rendelet gyakorlati alkalmazását, amely a világítási korlátozás ellenőrzésére vonatkozott, — későbbi időpontra halasztották, mely időpontot kellő időben fogják — valószínűleg majd csak a karácsonyi ünnepek után — közölni. Ennek ellenére a világítási korlátozásra vonatkozó előkészületeket — úgy, amint azt az 1480—1939. számú rendelet előírja — végre kell hajtani, mert megtörténhetik, hogy az ellenőrzés megkezdése korábbi időpontban kezdődik. Az ellenőrzés megkezdését azonban az összes kolozsvári napilapokban legalább 24 órával közzélni fogja.

A világítás korlátozása nemcsak annyit jelent, hogy kék papírral bevonják az ablakokat, hanem használható egyéb anyag is, mint ilyenek fekete függöny, kartonlapok, terítők,

szőnyegek, az az anyag tehát, amellyel a lakosság rendelkezik. A fontos és lényeges csak az, hogy a belső világítás kívülről ne legyen látható, a lakásokban azonban a világítás csak oly mértékben korlátozandó, hogy a rendes tevékenység folytatható legyen.

Ami az udvari külső világítást illeti, ugy ezekbe a lámpákba kék villanykörtek helyezendők el, oly módon, amint az az uccai közvilágításnál is látható volt. Ennek a világításnak a módja megtekinthető a Villamosműveknél, a Sincsei-ucca 1. szám alatt.

Az autótulajdonosok a gépek lámpáit sötétosztoval kötelesek bevonni, mely posztó közepén kék celluloid-lappal elfedett nyílás hagyandó. Ez a nyílás celluloid-lap 5 centiméter átmérőjű és a fényt csak 15—20 méterre enged ki szűrődni. Az ellenőrzés idején a fényreklámok teljesen kioltandók.

A vonatkozó hirdetményt dr. Bornemisa Sebastian, Kolozsvár főpolgármestere és dr. V. Sortan, a városháza MONT osztályának főnöke írták alá.

Balta M. Marius sajtó főkonzul Kolozsváron

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Kedves és minden vonatkozásban igen rokonszenves vendége van Kolozsvárnak Balta M. Marius személyében, akit a külügy minisztérium sajtó főkonzulja minőségében a budapesti követségtől Pozsonyba helyezett át. Balta M. Marius közel két évtizeden át a magyar fővárosban a román kir. követség mellett, mint sajtóattasé, majd mint főkonzul töltötte be nehéz hivatását a legteljesebb ismerés és tisztelet körében. Kormányunk most Pozsony székhellyel a szlovák köztársaság követségéhez helyezte át, mint értesültünk, azzal a megbízatással, hogy a prágai és bécsi sajtó szolgálatot is ellássa. Jelenleg rokoni és baráti látogatásban pár napot Kolozsváron tölt, ahonnan új állomáshelyére utazik. Örömmel üdvözljük körünkben városunk vendégét, akinek közszereplésében álló személyét Kolozsvárnak majdnem egész közönsége ismeri és akinek fáradhatatlan munkásságát, tárgyilagosságát és páratlan előzékenységét mindenki, aki bármilyen vonatkozásba is került a főkonzullal — soha el nem felejt.

Határtalan népszerűségét, amelyet budapesti működése alatt a magyar főváros minden társadalmi osztálya részéről megszerezte magának, éppen

úgy megérdemelte azok részéről is, akik bármilyen ügyben hozzáfordultak Romániából. Balta M. Marius maga a megtestesült udvariasság, szíves és előzékeny módon az ember mindig azt a barátot sejt, aki jót akar cselekedni és honfitársainak faji és vallási különbség nélkül szolgálatára állni. Többször láttuk Budapesten azt az inváziót, amellyel Balta M. Marius derekasan, nagy türelemmel és kimondott emberszeretettel és soha sem idegesen, hanem udvarias előzékenységgel igyekezett megbirkózni. Aki egy-

szer hozzáfordult igazságos ügyébe, a legjobb támaszt nyerte meg ügyének — személyében. Bukarestben, Budapesten, Kolozsváron és bárhol, ahol megfordult, nem mehet végig az utcán, nem fordulhat meg nyilvános helyeken, anélkül, hogy százan és százan ne üdvözlőnk mosolygós arccal, jóleső kézfogással. Elégtétele ez az olyan életnek, amelynek vezérfonala a becsületes munka és a kötelességteljesítés gondolata. Köszöntjük mi is Balta M. Mariust, városunk vendégét és új állomáshelyére vezető útjában a legteljesebb sikert, megelégedést és eredményes további munkát kívánunk részére. (M.)

Max Ausnitot megölték a román állampolgárságától

(BUCURESTI.) (Rador.) Minisztertanács napló útján az 1894 június 18-án Galaşionban született Edgar Max Ausnit román állampolgárságát megvonták.

Sikertelen merénylet a Firth of Forth-i hid ellen

(LONDON.) (Rador.) A Stefani jelentése szerint merényletet akartak elkövetni a Firth of Forth-i hid ellen. A hidon áthaladó expresszvonat egyik utasa bombát dobott a hidra. A vonat azonnal megállították, de a bombavetőt nem sikerült letartóztatni. Az utasokat szigorú kihallgatás alá vették. A hidat jelenleg erős katonai kirendeltség őrzí. Mivel a bomba nem robbant fel, a hid semmiféle sérülést nem szenvedett.

Veszedelemes betörőt fogott el a kolozsvári rendőrség

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Amerikai gyorsasággal tett ártalmatlanná egy vakmerő tolvajt a kolozsvári rendőrség. Tegnap este Rus Ioan Cămpului-uccában (Mănăsturon) lakó iparos bejelentette a VI. kerületi rendőrségen, hogy a család távollétében betörték a lakásába és csaknem teljesen kifosztották. Az azonnal bevezetett nyomozás során Baiatu kerületi titkár pár órai hajsza után elfogta a tettest Pop Iosif, a kolozsvári határban fekvő Plesca-völgyben lakó rovtimultu, 36 éves gonosztevő személyében.

A szüleinek lakásán elfogott betörő — miután házkutatás során a Rusutól elloptott összes ruhanemű és egyéb tárgyakat megtalálták, — beismerte tettét. Pop Iosif alig néhány hete szabadult ki a nagyenyedi fogházból, ahol 4 évet ült különböző bűncselekményekért.

— DECEMBER 22-ÉN KEZDŐDIK AZ ISKOLÁK KARÁCSONYI SZÜNIDEJE. Bukarestből jelenti a Rador: Az összes iskolák pénteken, december 22-én kezdik meg karácsonyi szünidejüket.

— Letartóztattak 101 kommunistát. Rio de Janeiroból jelenti a Rador: A rendőrség 101 kommunistát tartóztalt le, akiket az állambiztonság elleni összeesküvéssel vádolnak.

ILYEN JÓKEDVÜ LESZ
december 15. és 18.-án, ha idejében
betér valamelyik AURORA sors-
jegyárudába és vásárol Állami
Sorsjáték SORSJEGYET.

AURORA
ÁLLAMI SORSJÁTÉK
Főelárusító: KERESKEDELMI HITELBANK R. T. CLUJ

Nyomatott a MAYER könyvnyomda körforgójan.

A világ legtitokzatosabb kémiszervezete: az Intelligence Service

A müncheni pokolgépes merénylet kapcsán sok szó esett az angolok ugynevezett Intelligence Service-ről. Vélemények és ellenvélemények hangzottak el az Intelligence Service szerepléséről, amely titokzatosan és hallgatagon húzódik meg a pokolgépes merénylet hátterében, amint hogy mindegyik homály és a rejtélyesség sűrű fátyla fedte az angol titkos szolgálat működését. Nagyon nehéz lenne összehasonlítani más államok politikai titkosszolgálatával az Intelligence Service-t, amely politikai titkos rendőrség és kém szervezet egyszemélyben, feltalálható mindenütt, ahol Anglia valamilyen formában érdekelt van, ügynökei a leggyőzködőbb vidékeken ugyanúgy dolgoznak, mint Európa fővárosaiban.

A híres angol kémiszolgálat tökéletes egész talán legjobban az bizonyítja, hogy az emberek csak nagyon keveset tudnak róla, bár legendák és fantasztiás történetek egész sora számolt be a titkoszolgálatról az Intelligence Service titokzatos munkájáról. Vannak, akik hatvanezer főre becsülik az Intelligence Service tagjainak számát, ez azonban túlzás, valójában 5—6000 mesterműködő működik az Intelligence Serviceben. Ez azonban nem jelenti azt, hogy nincs valóban olyan nagyszámú ember összeköttetésben az angol titkoszolgálattal, mert számos ügyekkel és megbízottal dolgoznak az angol kémiszervezet tagjai. Az Intelligence Service vezetői természetesen angolok, de az óriási testület alárendelt tisztviselői, ügynökei, kémei — márcsak nyelvi szempontból is — a világ különböző részein a népszerű valamennyi osztályából toborzódnak.

A híres angol kémiszolgálat helyiségei Londonban a Downing Street 19. számú házban vannak. Csak gondos igazolás után teheti be lábát ezekbe a helyiségekbe, amelyekben a szervezet munkáját irányítják. Még az angolok sem tudják, hogy ki voltaképpen az Intelligence Service legfőbb vezetője. Tagjainak multját, életét is a legtokéletebb homály fedi, de az angol birodalom nagyságának egyik titka kétségtelenül ezekben a gondosan elzárt helyiségekben található fel, mert az angol politika alakulására is döntőek azok az értesülések, melyeket az Intelligence Service szerez be.

Ezeket az értesítéseket rendszerint nagy veszélyek árán, de angol alaposan gyűjtik össze. Mert az angol kém — ezt ellenségei is elismerik róla — a világ legjobb, legképzettebb, legelzárta kémei közé tartozik.

Az Intelligence Servicebe való bejutás nem olyan egyszerű, mint ahogy azt a laikus elképzeleli. Alapos kiképzés és bonyolult vizsgálatok után léphet csak be a titkos szolgálatba a jelentkező.

A hallgatás háza

Senki se gondolja azonban, hogy ezek a jelentkezők, mint a sorozásnál szokás, egyszerűen megjelennek a Downing Streeti palotában és felajánlják szolgálataikat. Egészen másként áll a dolog. Valahol Londontól pár száz méterre, földnyire egy erdőszél közepén áll egy barna ház, több méter magas fák árnyékában. A környéken lakók a hallgatás házához nevezik ezt a titokzatos épületet, amelyre minden időben a csend borul. Zaj nem hallatszik belőle, olyan, mintha kihalt lenne, pedig odabenn serény munka, komoly, résztvevők minden idegszálát igénybevevő munka folyik.

A hallgatás házához elhanyagoltan látászo dűlő vezet. Azon poroszkalású kerületben, tagbaszakadt fiatalember, követi öt pár lépésnyire egy másik férfi, akinek kezében egy kis vulkánfűzfa van. A környék lakói nagyon jól tudják, hogy az előhaladó az Intelligence Service embere, az öt követő

pedig a jelölt, aki előtt most megnyílnak a nehéz vaskapuk, hogy két esztendőn keresztül ne léphessen ki rajta.

Szigoruaru, komor férfi fogadja a jelöltet, akinek szemébe a kapu alatt egy tábla ötlök. A táblán ez a felirat áll:

„Az a kém, aki hazájáért hal meg, éppen olyan, mint a katona, aki életét a becsület mezején vesztette el.“

A jelölt néptelennek találja az épületet. A felvételi irodában néhány katonás szóval értésére adják, hogy többé nincs neve, személytelen személy, akinek el kell felejténie multját és első kötelessége a hallgatás. Elvezetik szobájába, ott sem talál senkit. Pár

napig nem lát embert, még azt sem, aki a kis retheszablakon betolja ételét. A jelölt azt sem tudja, hogy már most megkezdődött a próba: a hallgatás próbája. Napokig magára hagyják. Most vizsgálják, vajon hogyan viselkedik ebben a kihalt, egyedülvalóságban. Fogalma sincs arról, hogy minden mozdulatát figyelik, mert nem lát mást mint a négy falat, pedig a különböző szövegekre beállított kémlelő lyukak segítségével talán a negyedik emeletről lesik minden mozdulatát. Ha ezt a próbát sikeresen állta ki, akkor kerül össze ismét az Intelligence Service inspektorával, aki maga elé vezetteteti és most már kissé bővebben foglalkoznak vele.

A kiképzés

Ha az idegpróbán túl van, megkezdődik a komoly, nehéz fizikai munka a kiképzés. Ekkor már összekerül kollégáival. Itt nincs bemutatkozás, senkinek sem szabad tudnia, hogy mi van kollégája élete mögött, mi volt kollégája foglalkozása, miből élt, mit csinált. Azok, akik végigjárták ezt a nehéz iskolát azt állítják, hogy kinzásig menő nehéz, fáradságos torturáción kell keresztülmenniük. Először kezdődnek a sportok. Az uszás, a magas-, távolugrás, futás, vívás, célbalövés, autózás, most ujabban a repülőgépvetés, mindmennyi elengedhetetlen szükségesség a jelölt számára, amelyben itt tökéletesítik az angol ifjakat és amely nélkül nem nyílnak meg a hallgatás házához kapui, hogy azután a világbirodalom képzett kémje felsőbb akaratból a világ valamelyik távolabbi részében megkezdje szolgálatát.

A gyakorlati kiképzés egész fantasztiikus feladatokat ró az Intelligence Service közkatónájára. Ki hinné, hogy a magas kőfal, amely körülvéshi a titokzatos épületet, nemcsak a kíváncsiak szeme elől rejtje el az itteni munkát, hanem azért is van, hogy megtanítsák a jelöltek a falamászás tudományára. Ezt szóról-szóra kell érteni. Minden segítség nélkül csupasz falon, amelyen alig látható milliméternyi kiálló részek vannak, villámgyorsasággal macskautyúsággal kell a jelöltnök bebizonyítani, hogy még a sima kőfalak előtt sem torpan meg, ha ilyen helyzetbe kerül.

Az Intelligence Service tagjai nemcsak kiváló sportemberek, hanem elméletileg is kitűnően képzett szakemberek, akinek öt világnyelv tökéletes ismeretén kívül jártasoknak kell lenniük a földrajzban, történelemben és térképrajzolásban is.

Az angol kémtől sokat követelnek. „Ennek ellenére nem jön zavarba az Intelligence Service, mert százan és százan jelentkezők a nehéz, veszélyes

szolgálatra. Az angolok többnyire nem nyereszkeskedési vágytól sarkallva vállalkoznak erre a munkára, amelyet inkább sportnak tekintenek. Izgatja őket a tudat: az ellenséges területen, ahol a parancs vezényli őket, minden pillanatban leselkedik rájuk a halál. Izgatja őket a gondolat: miképpen kerülhet ki ez a veszedelmek. Az angolok lelki beállítottságával magyarázható ez, ahol évszázadok óta háborúzott már a veszedelmekhez ez a tenger járőr nép, megszokta a kalandokat és az előre nem látott körülmények leigázását.“

Az angol kém tudja, hogyha leleplezték, nem számíthat az angol világbirodalom külképviseletének támogatására, amely különben kijár minden állampolgárnak. Szembe kell néznie a halállal, hallgatagon. Az érem másik oldala sem biztató, mert hiszen munkájáért semmi dícséretet, elismerést nem várhat, névtelen katonája marad mindvégig az angol világbirodalomnak.

Az Intelligence Servicemnek talán legjelentékenyebb alakja volt „Lawrence-közlegény“, aki forradalmakat szított, éveket élt arabok között és számos olyan gyarmatbirodalmat mentett meg munkájával az angol világbirodalom számára, amely már-már elhagyta a brit lobogót. Titokzatos körülmények között halt meg Lawrence-közlegény és sokáig tartotta magát az a feltevés, hogy egy másik kémiszervezet emberei küldték halálba. Csendben temették el. Sokan azt állították, hogy több és értékesebb, szolgálatot tett Angliának, mint számos admirális vagy vezető államférfi.

Ilyen emberekből rekrutálódik az Intelligence Service testülete. Mégis ezek akadnak, akik vállalkoznak arra, hogy résztvevőnek a mindig más tájakon és más partnerekkel folyó játszmában, melynek igen nagy tétje van az életük.

Sörforradalom a Maginot vonalon

(PÁRIS.) A nyugati fronton — mint általában is bizonyára tudják — már hetek óta idilli csend uralkodik. Elvettve van néhány járőr-csete-paté, de ez igazán nem nevezhető háborúnak. Ebben a harcias-békességben látogattak el a francia, angol és semleges újságírók a vezérkar meghívására a Maginot-vonalba. Amerre jártak, természetesen a legnagyobb rendet, a viszonylagos jólétet találták. Olyannyira, hogy ha az ember ezeket a frontudósításokat olvassa, vágya támad, hogy hétvégi pihenőjét a Senki földjének közelében tölthesse.

A hetilapok is csupa szívdertő jele-

netről számolnak be írásban és — főleg képen. Aziránt semmi kétség: a katonaság meglegedett az ellátással, csupán az angolok panaszkodtak bizalmasan a hazai újságíróknak. Kérték őket, csináljanak valamit, — hogy a kávéházban a megszokott hazai sört kaphassák. Az újságírók előbb a vezérkarnál interviuáltak, ahol azt a választ kapták, hogy valóban nem ártana a dolgot otthon is megszüntetni, mert már ök háromszor is átiratot intéztek az élmezősi minisztériumhoz a sör tárgyában, de eredménytelenül.

Nosza, több se kellett az újságíróknak. Örültek, hogy van valami, amit tovább-

Nagy karácsonyi vásár szőrmében

szőrmekabát
már 3000 leitől

MÁRTONFFY

szűcsnél, sír. Reg. Maria 10

kifogásolhatnak s megindult a harc a hazai sörért. Teljes sikerrel.

Ötmillió palack hazai sört kapnak a Tommyk

Néhány nappal ezelőtt több hajó jött Angliából s a torpedórombolók kíséretében a csatornán nagy ügyel-bajjal átkelt gőzösök nem kevesebb, mint ötmillió üveg sört hoztak át — próbaképpen. A nagy lelkesedéssel várt szállítmány meg is érkezett a frontra, de nem volt benne köszönet. Ne tessék rosszra gondolni. Az angol sörfőzők kitűnő, rendesen elkészített italt szállítottak a katonaságnak, a hiba ott volt, hogy a legénység ebből a sörből vajmi keveset kapott. Pedig nem történt semmi visszaélés. Csupán a sör oly felháborítóan és főleg megfizethetetlenül drága volt, hogy még a tisztok is gondolkodtak felette, vajjon még egy pohárral igyanak-e, vagy se?

Egy üveg sörért a kávéházban nyolc pennyt kértek, tehát majdnem a felét egy katona napi szoldjának. (A családos angol katona a fronton napi husz pennyt kap.) A vészir villámgyorsan terjedt el az egész vonalon s a katonák nem hallgatták el ama nézetüket, hogy itt valami nincsen rendben. A felháborodás oly nagymértékű volt, hogy a kávéházok néhány órán belül francia sört voltak kénytelenek beszerezni, amit negyed olyan olcsón adtak a szomjasoknak, mint az angol sört.

A whisky, vagy a sör a nemzeti ital?

Ezzel a problémával nem volt megoldva. Az angolokról ugyan világszerte az a téves felfogás terjedt el, hogy nemzeti italuk a whisky, holott a valóságban az angol köznép itala a sör. Erre esküsznek s nélkülük csonkának látják az életet, tehát nagy bajok árnyéka sötétlik fel a Maginot-vonalban a drága „hazai“ miatt. A katonákat annál inkább meglepte a tulmagas ár, mert a fronton hozzászoktak az olcsósághoz. A cigarettától kezdve minden olyan közfogyasztási cikket, amit otthon a nagy adók miatt drágán vásároltak, itt fele és negyedáron vették meg nekik. Ugyanis a kormány a frontra szállított mindenféle cikket mentesít az illetékektől s a franciák se vámozzák el.

A méregdrága sör olyan megrökönyödést és a „forradalmi“ hangulatot keltett, hogy a főparancsnokság táviratilag kért választ az árkalkulációra vonatkozólag. A válasz meg is érkezett, de ezzel nem segítettek a bajon, a sör nem vált tőle olcsóbbá. Ugyanis szakszerűen megmagyarázták, hogy a gyárak a harctérre küldött üvegeket elveszítettnek tekintik, mert mindenre lehet számítani, csak arra nem, hogy ötmillió sörösüveg Európa legveszélyesebb pontjairól épségben Angliába visszaérkezik. Így kénytelenek voltak a sör árához az üveg értékét is hozzászámítani. Ez pedig tudvalevően négy-szerannyi, mint a benne levő sör.

Ez a probléma egy újabb találmányt hozott életre Angliában: a papírpalackot. Állítólag a jövőben ilyen papírpalackokban szállítják majd a sört az angol katonáknak a nyugati frontra, — ha ugyan időközben rá nem szoknak a Tommyk a francia sörre. Egyébként a sörfronton nem lehet olyan megnyugtató híreket adni, mint a tény legesről. A harc ádáz dühvel folyik.

A NUF FÖLDMŰVES SZERVEZETEI felvonulnak a közönség lelkes éljen-
zése közben az egyesülés gyulafehérvári ünnepségein.

VITÉZ MIHÁLY BEVONULÁSA
GYULAFEHÉRVÁRRA.

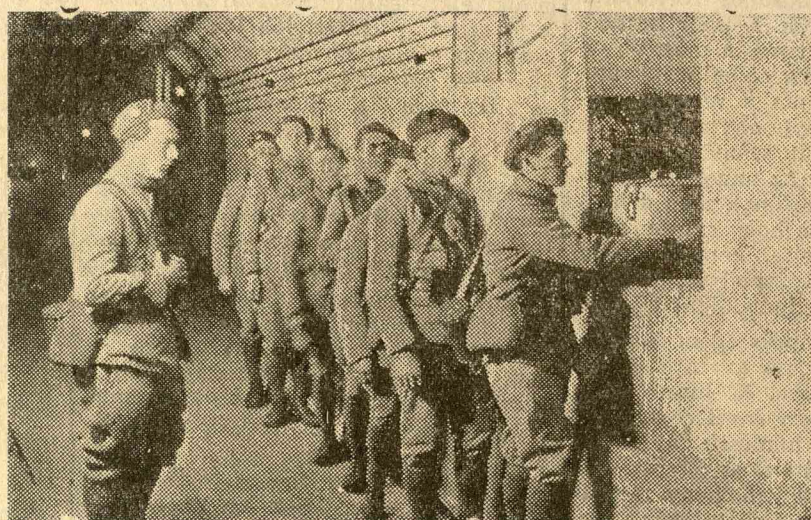
RÉSZLETEK AZ EGYESÜLT
MEGŐRÖKITŐ FRESKÓBÓL

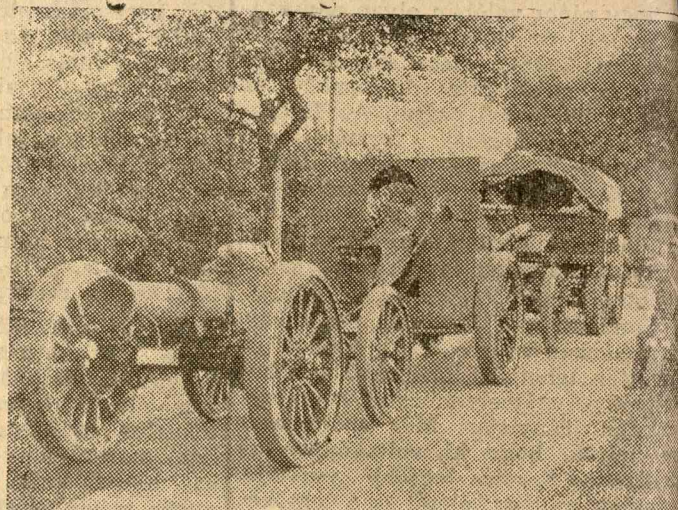
HORIA ÉS CLOSCA. A
BADSÁGHARC KÉT HŐSÉNE

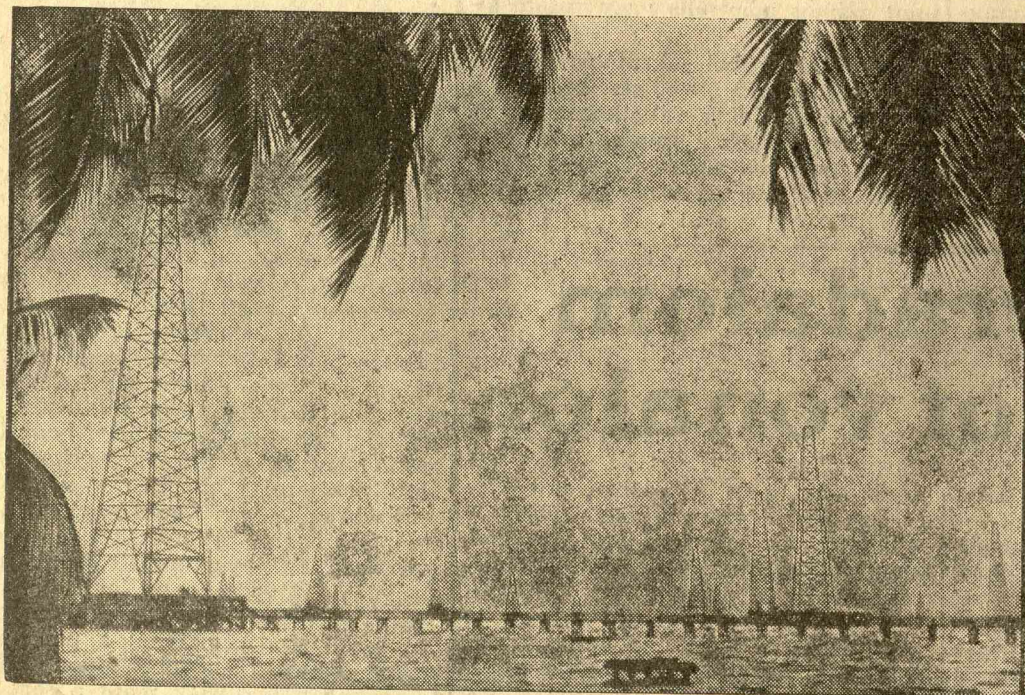
SIR JONH SIMON. A brit kincs-
tári kancellár, akinek vállaira
Nagybritannia háborújának pénz-
ügyi nehézségei súlyosodnak.

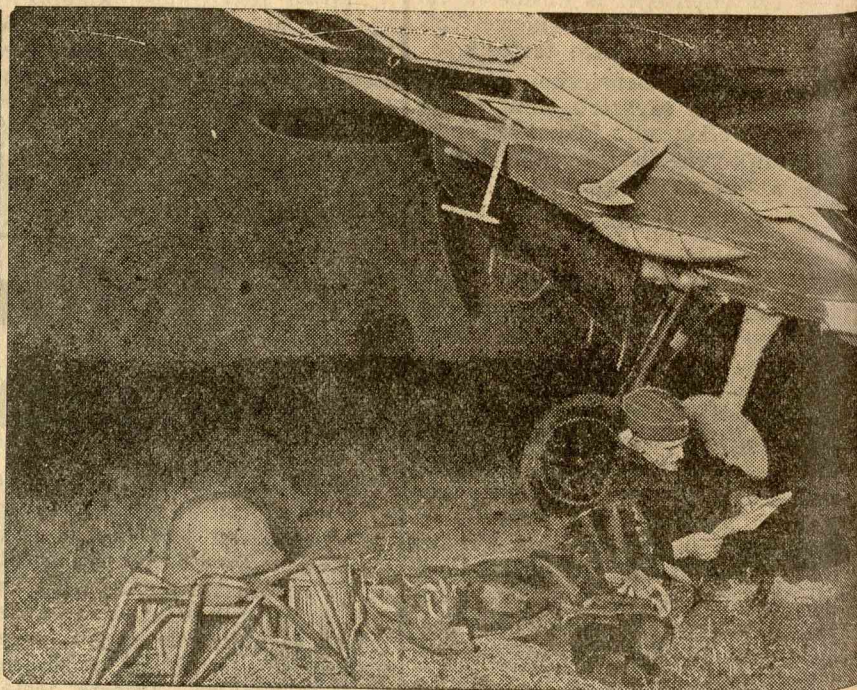
GÁZMASZKKAL az oldalukon sorakoznak az angol és francia
katonák az ebédkiosztásra a nyugati fronton.

TÜZÉRSÉGI NEHÉZ ÁGYUK szállítása a francia hadsereg számára

A BORZALMAS PETRÓLEUMTÜZ SZINHELYE. A Maracaibo-tó környé-
kén fekszik az a hatalmas kőolajforrás-terület, amelyen véletlen baleset foly-
tán tüz támadt. A katasztrófának több, mint ezer halálos áldozata volt.

ÉJJEL-NAPPAL KÉSZENLÉTBEN. Berlint a vadászgépek és a lég-
vétegek százai védik. Képünkön egy vadászpilótát mutatunk be kész-
amint szolgálati helyén az esetleges rendelkezésekre vár.

YESÜ
ESKÖR

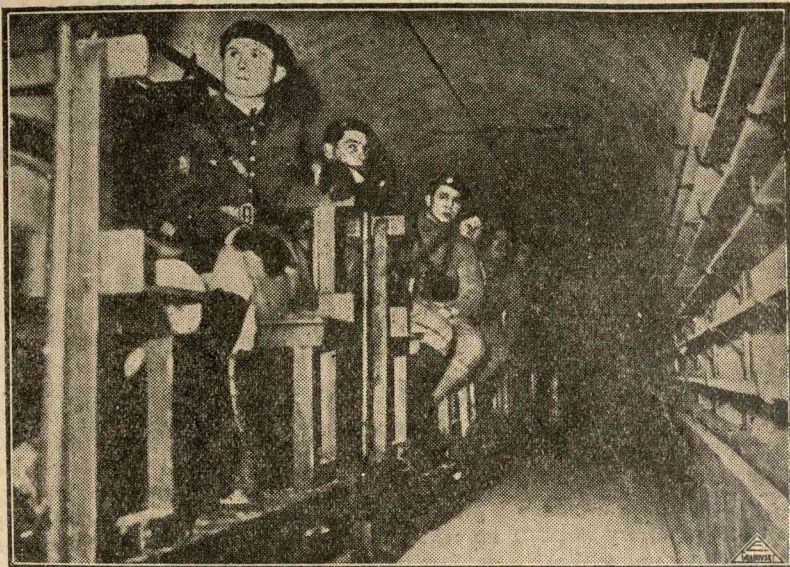

FEHÉRVÁRI KOR-
ASI ÜNNEPSÉG.

A. A
ÉT HÖ

FRANCIA GÉPESITETT GOLYÓSZÓRÓK UTBAN A NYU-
GATI FRONT FELÉ.

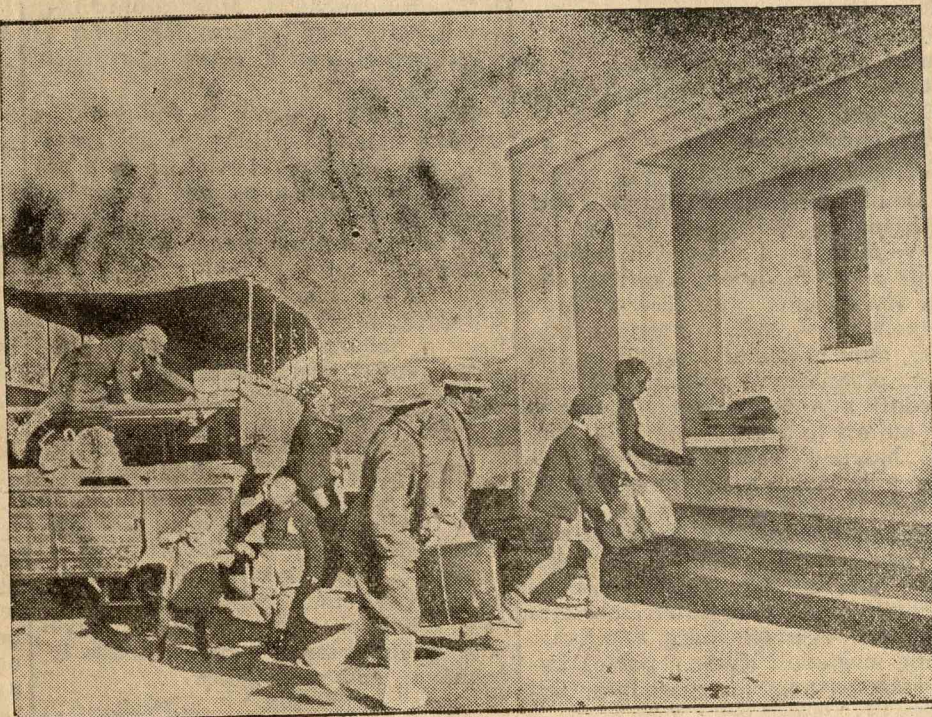

RÉSZLET A FRANCIA MAGINOT-VONAL EGYIK ERŐDIT-
MÉNYÉBŐL.

cia had

GER KUNYHÓ A DÁNIAI HATÁ-
ON. A dán határőrök ilyen nádkun-
ykat építenek maguknak, hogy védve
nyenek a napfény melegétől és az
eső vizétől.

AZ ÚJ OTTHONBAN. Egy Líbiába telepedett olasz család elfoglalja új
otthonát.

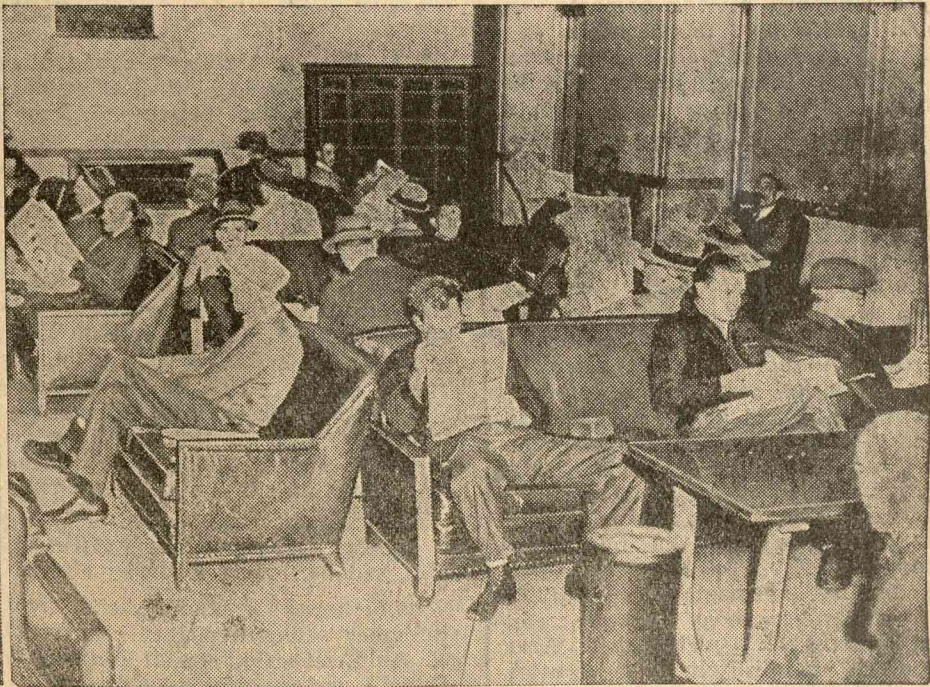

AKINEK KÉT ÜLŐHELY IS ALIG
ELÉG. Robert Wadlow, az Egye-
sült Államok legmagasabb embere
(280 centiméter) csak úgy fért be
az egyik személyszállító repülő-
gépbe, hogy az előtte levő széket
ki kellett venni, különben nem
tudta volna lábait kinyújtani.

és a lé-
e készen-
vár.

ELAVATTÁK A WARTE-FOLYÓ FÖLÖTT ÉPÜLT „SZABADSÁG”
IDAT. Német utászcsapatok 35 nap alatt építették fel a fenti hidat, ame-
lyet „Szabadság” hidnak nevezték el.

MUNKA NÉLKÜL AZ AMERIKAI TENGHERÉSZET. Miután a semleges-
ségi törvény kimondja, hogy az Egye-
sült Államok hajói árucikkkel meg-
rakottan nem hagyhatják el az USA kikötőit, a matrózok egy része munka-
nélkülivé vált. Amint felvételünkben látható, a matrózok a tengerész otthon-
ban töltik idejüket.

Két fej lehull...

Tárgyalás Franciaországban háború idején

(LYON.) Az elnök, miután lehajtott fejjel és hadarva felolvasta a perkedéseket és közölte, hogy az esküdtek felelete mindannyiszor igen volt, a vádlottak felé fordult, hogy vajjon értik-e, mit jelent ez?

Egyikük sem felelt. Az elnök némi részvétellel pillantott rájuk, mert amár a tárgyalás folyamán állati dolgok derültek is ki róluk, mégis — menyire fiatalok. A bajusza egyiknek sem serkedt még. Azt lehetne rájuk mondani, hogy gyerekek, ha az elnök szörnyű szavakkal nem enunciatná férfiúi mi voltukat:

— ...vagyis hajadónfővel, kopasz nyakkal, valamelyük közterén, fejük vetessék...

E pillanatban a hátsó pad sorokból két eszelős sikoly szakad ki és két nő, a halámráítettek anyja, a suhancokhoz rohan. Ezek, három gyilkossággal és néhány gyilkossági kísérlettel a lelükön, kemény legényeknek mutatkoznak s csupán az asszonyok esnek össze a bírói emelvény előtt és vonaglanak kegyelemért. Az elnök rég tudja már, hogy a bitó inkább sújtja a hataramadottakat, mint az elítélteket. Sajnálkozik hát, de nem tehet semmit. A terem mélyéből, fuldokolva és öblösen, férfizokogás tör elő. Az apák vesztették el önuralmukat. A vékony asszonyi jaj, meg a vastag, csukló fértisírás egy bekeveredik s ez a karének megmozgatja a zsufolt pad sorok közönségét. Egyetlen tiltakozó hang sem hallatszik, csupán a fejek forognak jobbra-balra. Az ügyész, akit elragad a siker neve, mégis felcsattan:

— Ha nem lesz csend, karhatalmat veszek igénybe.

A francia polgár, a történelem tanulsága szerint, ragaszkodik ahhoz, hogy a guillotine acélján ne fogjon a rozsdá. Fallieres, a köztársaság egyik elnöke, néhány esztendőn át vonakodott a halálos ítélet alá odajegyezni a nevét. Erre, mikor egy különösebben kegyetlen büntény alkalmat szolgáltatott rá, a citoyenek valóságos lázadásban törtek ki a President miatt. Fallieres engedni kényszerült s a fejvesztő masina újból szolgálatba lépett. Ez általános meglepődést váltott ki. Mert abból még sosem származott a társadalomnak kára, hogy valamelyik koponya lehullott az őt megillető nyakról.

A guillotine-nak történelmi hagyományai vannak Franciaországban. Már csak tradícióból is ragaszkodik hozzá úgy a jobbpárt, mint a balpárt. Az előbbi azért, mert monarchikus és a dinasztia évszázadai alatt a társadalmi fegyelem jelképét jelentette a hóhérbak. Annak idején XVI. Lajos is gyermekként örült, amikor bemutatták neki a guillotine egy csöppnyi modelljét, amelyet nem is habozott — két ségen kívül humánus érzelmekből — sajátkezűleg tökéletesíteni. Persze, ekkor még nem gondolt arra, hogy a korrekció saját tulvilági útját teszi majd könnyedebbé és gyorsabbá... A balpárt pedig, miután a harmadik és a negyedik rendből áll, azért ragaszkodik a guillotine-hoz, mert a fővesztés a nagy forradalom előtt az arisztokraták kiváltsága volt. A pirosvérű halandókat felkötötték, keréketörtek, vagy máglyán égették el s csupán a kékvérű előkelőségek távozhattak ez árnyékvilágból a törzsüktől különválasztott koponyával. Ezt a különbséget csupán a jakobinus nemzetgyűlés szüntette meg, kimondván, hogy chaque condamné auara la tete tranchée. Azaz: „Minden halálraítéltnak feje vészesék”. A guillotine-ban tehát az egyenlőség elve és diadala fejeződik ki. Igazi republikánus lenne-e az, aki lemondadana a forradalomnak erről a vívmányáról? Egy méltó francia, még a végpillanatban is, amikor fel kell lépnie az örök álm felé vezető lépcsőkre, büszkén és bátor méltósággal viselkedik, mert halálában, illetve annak módjában, a forradalom boldog kézjegyét átja. Egy bűnös, foglalkozására nézve árvaszéki ülnök, egyszer megingott a guillotine előtt. Deibler, a hóhér, megvetőleg lódított rajta:

— Ugyan, barátom. ne gyerekeskedjék...

A közvélemény, helyeslő álláspontot foglalván el a halálbüntetés irányában természetesen engedékeny a hóhérral kapcsolatosan is. Az előbb említett Deibler ama négyszáz fej ellenére is, amelyek ázsiai hagyományok szerint szolgálni fogják a másvilágon, a legnépszerűbb egyéniségek közé tartozott és még a börtöncellák fenekén is azt tartotta róla a közhit, hogy áldott jó lélek. Néhányan mindenesetre bizalmatlankodtak vele szemben, mint ezt egy, a párisi siralomház falába karcolt szonett igazolja. Ime, a refrénje:

Ne nézz Anatolra.

E csalóra,

E csalóra.

Mert hiába bus a szemed.

Ravasz fejében ott ketyeg

Egy óra,

Egy ébresztőóra.

E versike megértéséhez tudni kell, hogy Deibler keresztnéve Anatole volt, ami pitymalatot jelent. Az ébresztőóra pedig valóban ott ketyegett a fejében. Ugyanis az ódon törvény előírásai szerint a kivégzésnek au lecc du jour, napfelkeltekor kell megtörténnie. Deibler, mint precíz hivatalnok, ez előírásához, pillanatnyi pontossággal ragaszkodott s a fej rendszerint éppen akkor hullott le a guillotine holdsarló-alakú „bascule”-jéből, amikor a napkorong felbukkant a horizonton. Másrészt meg Deibler stopperórával a kezében ellenőrizte próbákjeinek gesztusait. Végül sikerült világrekordot felállítania, amennyiben attól a pillanattól kezdve, amikor az elítélt meglátta a gépezetet, egészen addig a pillanattig amíg megtáruult előtte a poklok kapuja, összesen negyven másodperc telt el. Zseniális teljesítmény még akkor is

ha a halál angyalának munkájával hasonlítjuk össze, mert ez az angyal, a földalatti villamos folyosóin, egy szív-roham képében támadván rá a hóhérra, csak tizenhét perc múlva jelenthette felettéseinek, hogy a parancsot végrehajtotta.

Visszatérvén a lyoni esküdtekhez, akik a két suhancot fővesztésre kárhoztatták, említsük meg, hogy a tárgyalóterem közönsége eleinte a vádlottak mellett foglalt állást. Mikor az egyik kölyökkorú gyilkos öreg dadája a bírói emelvény elé lépett és felkiáltott:

— Adják vissza, Messieurs, azt a fiut, hadd menjen ki a frontra és hadd neveljek majdan férfit belőle — akkor a jelenlevők helyeslőleg zugtak fel. A közvédlő azonban nagystílű fordulat-tal, nemzeti kérdést faragott a verdikt-ből.

— A hon tragédiája idején a rabló-gyilkosokat nem a front dicsősége, hanem a könyörtelenebb verdikt illeti meg.

Rendes időben az esküdtek, hiszen tejfelesszájú suhancokról van szó, valószínűleg megszavazták volna az enyhítő körülményeket. Most azonban az érv hatott. Nem irgalmaztak tehát és a vádbeszéd után a közönség részvéte is jéggá fagyott.

Pedig mily hamis és velőtlen az ügyészi indokolás. Hiszen a gyilkosságok még békében zajlottak le és a háborús állapothoz, a nemzet felmagasztosulásához illő polgári magatartás nem lehet visszamenőleges hatályú. De függetlenül attól, honnan veszi a közvédlő azt, a békés és polgári ideálok-tól átfutott Franciaország ügyésze, hogy a háború állapota magasabb erkölcsi rendet jelent? Lebrun, a kegyelmi ügyekben oly fontolgató elnök, annak idején épp azért irgalmazott Giulianának, a négyszeres gyilkosságért halálraítélt marseillesi banditának, mert az előző háborúban szépen dekorálták s így feltételezhető volt, hogy a harctéri működése során az élet értékéről és becséről elfogadott kritériumainak megfoghatoktalan nála. A közvédlő, a maga érvelésével, csak hamisan ügyes volt. A köztársasági elnök, a maga irgalmával, emberi és bölcs...

(m. i.)

KAKAS SÁNDOR, az idegen légión hadnagya — A megírádát magyar fiatalember szenzációs életrajza

(BUDAPEST.) A főkapitányság bünyügyi osztályának egy kitűnő rendőrtisztviselője levelet kapott Afrikából. A borítékban, amelyet Oránban adtak fel, négyoldalas levél és két fénykép volt. A levél küldője Kakas Sándor hadnagya, a francia idegenlégió oani rádióállomásának helyettes vezetője.

1932. szeptember 7-én a gróf Tisza István-uccában lévő Szimon-féle csemegeüzletben betörők jártak, akik megfúrták a pénzszekrényt és onnan több ezer pengőt vittek el. Az ismeretlen tettesek a szomszédos harisnya-üzletben keresztül jutottak be a csemege-székhez oly módon, hogy az udvarra nyíló hátsó kijárat ajtaját feltörték. A főkapitányság széleskörű nyomozást indított a betörők kézrekerítésére, akiket azonban nem sikerült elfogni.

Néhány nappal a betörés után egy fiatalember öngyilkoságot kísérelt meg. Az Erzsébethid pesti hídfőjénél a Dunába vetette magát. Az ismeretlen öngyilkosjelölt kísérletét sikerült megakadályozni. Kifogták s a motoros őrség emberei a főkapitányság életvédelmi osztályára állították elő.

Kakas Sándor állásánálküli műszerezés akarta magától eldobni az életet. Elmondta, hogy hetek óta éhezett és

kétségbeesésében határozta el magát az öngyilkosságra. Megértéssel hallgatták a fiatalember vallomását, majd gondoskodtak elhelyezéséről. Ajánló levelet kapott Kakas Sándor, amelynek alapján az egyik váciuti elektromosgyár kilátásba helyezte az alkalmaztatását.

Amikor az életvédelmi osztály rendőrtisztje sok szerencsét kívánt az állásához és kezét fogott vele, váratlan dolog történt.

Kakas Sándor kigombolta kabátjának belső zsebét, amelyből hat-száz pengőt vett elő. A gyűrött pénz még vizes volt.

— Tessék... ezért tettem... ezért akartam meghalni... — mondotta a sirástól elcsukló hangon. A szégyen kergette az öngyilkosságra.

Az életvédelmi osztály rendőrtisztje az első pillanatban nem értette, hogy miről van szó. Hamarosan azonban világosság derült az öngyilkosságra és a rejtélyes hatszáz pengő ügyére.

— Ez a pénz betörésből származik. Tessék engem letartóztatni, hogy vezekeljek bűnömért...

Kakas Sándort az életvédelmi osztályról a bünyügyi rendőrség betörési

Betegsegélyzői bélyegek

valamint posta-, drogéria, okmány-turisztikai, számla és aviatia bélyegek is a legnagyobb címletek-be is állandóan kaphatók a

Cal. Regele Ferdinand 59. Dohánytőzsdében

(Régi betegsegélyzővel szemben)

csoportjához kísérték át, ahol nyomban megkezdtek a kihallgatását. A fiatalember elmondta, hogy akaratán kívül rossz társaságba keveredett

és ő is részese volt annak a kasz-szafurásos betörésnek, amelynek során a Tisza István ucai Szimon-féle csemegekereskedést kifosztották.

— Hatszáz pengőt kaptam két társamtól, mint rameső részt. Borzalmas napokat éltem át a betörés óta. Éheztem, nem volt lakásom, de nem nyultam hozzá a bűnös uton szerzett pénzhez. Nem tudtam, milyen uton juttassam vissza a tulajdonosához. Elhatároztam, hogy öngyilkos leszek. Ugy sincs senkim. A szüleim gazdag erdélyi emberek voltak. Nem élnek. Ha élnek, talán nem jutottam volna erre a sorsra...

Kakas Sándor elmondta a betörés körülményeit és megnevezte a társait is. A fiatalember a rendőrség őrizetbe vette. Csakhamar sikerült elfogni a társait is, akik régi ismerősök voltak a rendőrségnek. Mindketten notórius bűnözők voltak. Kakast és társait átszállították az ügyészség Markó-uccai fogházába. Kakas Sándor kihallgatási jegyzőkönyvében ez a megjegyzés szerepelt: büntetése kitöltése után vissza a rendőrségre.

A tárgyaláson a bíróság az enyhítő körülmények figyelembevételére után Kakas Sándort szabadlábra helyezte és a büntetést az elszármagott vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette.

A bűn útjára tévedt fiatalember vizsgakísérték a főkapitányságra, ahol az őt kihallgató rendőrtiszt hosszasan lelkére beszélt a szerencsétlennek és becsületességét vette, hogy soha többé nem kerül összeütközésbe a törvény-nyel. Kakas Sándor könnyezve, a sirástól egész testében remegve ígért javulást.

A jölelkű rendőrtiszt állásba helyezte Kakas Sándort, akire valóban nem volt semmi panasz. Néhány hónapig volt csak munkahelyén a fiatalember, majd hirtelen eltűnt. Senki sem tudta hová ment, mit csinált. Egy azonban bizonyos volt, hogy nem adta ismét bűnre a fejét.

A betörés napjának évfordulóján a rendőrtiszt levelet kapott Sidi-ből-Ab-besből, a francia idegenlégió központi állomásának városából. Kakas Sándor adott magáról életjelt, amelyben azt írta, hogy új életet akar kezdeni és ezért vándorolt ki, mert még az emléket is ki akarja törölni emlékezetéből a Tisza István ucai betörésnek. Azóta évek multak el. Kakas Sándor most újra jelentkezett.

„...halálával és köszönettel fordulok Önhez, — írta a rendőrtisztnek —, aki megmentette az életemet és visszaadta a becsületemet. Hatodik esztendőmet töltöm az idegenlégióban, ahol most ért a hadnagyi kinevezés. Második éve vagyok Oránban, az idegenlégió itteni rádióállomásának helyettes vezetője. Nem mulik el nap, hogy ne gondolnék adott szavamra. Becsülettel állok meg helyemet, ahová feletteseim bizalma helyezett. Tudom, hogy sohasem kerülhetnék olyan helyzetbe, amikor újra kísértésbe juthatnék.

Boldog lennék, ha a sors rendelkezése folytán valaki utamba kerülne, akinek visszaadhatnám az élethez való bátorságát, mint ahogy Ön visszaadta azt nekem.

Melléklek két fényképet is azzal, hogy méltóztassék megőrizni egy embertől, aki sohasem felejt el: mi a hála.”